

Konwencja o zwalczaniu przekupstwa zagranicznych funkcjonariuszy publicznych w międzynarodowych transakcjach handlowych,

sporządzona w Paryżu dnia 17 grudnia 1997 r.

(Dz. U. z dnia 26 marca 2001 r.)

Preambuła

Strony,

uznając, że przekupstwo jest szeroko rozpowszechnionym zjawiskiem w międzynarodowych transakcjach handlowych, włączając handel i inwestycje, powodującym poważne zaniepokojenie moralne i polityczne, podważającym dobre sprawowanie rządów oraz rozwój gospodarczy i wypaczającym warunki międzynarodowej konkurencji;

uznając, że wszystkie kraje dzielą odpowiedzialność za zwalczanie przekupstwa w międzynarodowych transakcjach handlowych;

mając na uwadze Zrewidowaną Rekomendację w sprawie zwalczania przekupstwa w międzynarodowych transakcjach handlowych - (OECD) w dniu 23 maja 1997 r., C (97) 1213/FINAL, która między innymi nawoływała do podjęcia skutecznych środków w celu powstrzymania, zapobiegania oraz zwalczania przekupstwa zagranicznych funkcjonariuszy publicznych w związku z międzynarodowymi transakcjami handlowymi, a w szczególności niezwłocznej penalizacji takiego przekupstwa w skuteczny i skoordynowany sposób oraz w zgodzie z uzgodnionymi wspólnymi elementami wymienionymi w tej Rekomendacji oraz zasadami jurysdykcji i innymi podstawowymi zasadami prawnymi każdego z krajów;

przyjmując z zadowoleniem inne najnowsze inicjatywy służące międzynarodowemu zrozumieniu i współpracy w zwalczaniu przekupstwa funkcjonariuszy publicznych, w tym działania Narodów Zjednoczonych, Banku Światowego, Międzynarodowego Funduszu Walutowego, Międzynarodowej Organizacji Handlu, Organizacji Państw Amerykańskich, Rady Europy oraz Unii Europejskiej;

przyjmując z zadowoleniem wysiłki przedsiębiorstw, organizacji przedsiębiorców, związków zawodowych i innych organizacji pozarządowych mające na celu zwalczanie przekupstwa;

uznając rolę rządów w zapobieganiu wymuszaniu łapówek od osób i przedsiębiorstw uczestniczących w międzynarodowych transakcjach handlowych;

uznając, że osiągnięcie postępu w tej sferze wymaga nie tylko wysiłków na szczeblu krajowym, lecz również współpracy wielostronnej, monitorowania oraz kontynuacji podjętych działań;

uznając, że zapewnienie ekwiwalencji środków, które mają być podjęte przez Strony, jest podstawowym przedmiotem i celem niniejszej konwencji, i które wymagają ratyfikacji konwencji, bez odstępstw mających wpływ na taką ekwiwalencję;

uzgodniły, co następuje:

Artykuł 1

Przestępstwo przekupstwa zagranicznych funkcjonariuszy publicznych

1. Każda ze Stron podejmie niezbędne działania mające na celu uznanie w swym prawie wewnętrznym za przestępstwo kryminalne umyślnego proponowania, obiecywania lub dawania przez jakąkolwiek osobę jakiejkolwiek nienależnej korzyści majątkowej lub innej korzyści zagranicznemu funkcjonariuszowi publicznemu, zarówno bezpośrednio, jak i poprzez pośredników, dla takiego funkcjonariusza lub dla osoby trzeciej, w celu skłonienia tego funkcjonariusza do działania lub powstrzymania się od działania w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych, w celu otrzymania lub utrzymania możliwości prowadzenia działalności gospodarczej lub zapewnienia sobie innej nienależnej korzyści w prowadzeniu międzynarodowej działalności gospodarczej.

2. Każda ze Stron podejmie niezbędne działania w celu uznania za przestępstwo kryminalne współdziału w przekupstwie zagranicznego funkcjonariusza publicznego, włącznie z podżeganiem, pomocnictwem, poplecnictwem i sprawstwem kierowniczym. Usiłowanie i zmowa w celu przekupienia zagranicznego funkcjonariusza publicznego będą stanowiły przestępstwa kryminalne w takim samym zakresie, jak usiłowanie przekupstwa i zmowa w celu przekupstwa funkcjonariusza publicznego danej Strony.

3. Przestępstwa wymienione w ustępach 1 i 2 niniejszego artykułu nazywane są poniżej "przekupstwem zagranicznego funkcjonariusza publicznego".

4. W rozumieniu niniejszej konwencji:

- a. "zagraniczny funkcjonariusz publiczny" oznacza każdą osobę zajmującą stanowisko ustawodawcze, administracyjne lub sądowe w obcym państwie, zarówno mianowaną, jak i wybraną, jak również każdą osobę wykonującą funkcje publiczne na rzecz państwa obcego, włączając funkcjonariusza agendy publicznej lub przedsiębiorstwa publicznego, i każdego funkcjonariusza lub przedstawiciela publicznej organizacji międzynarodowej;
- b. "obce państwo" obejmuje wszystkie szczeble i jednostki władzy, od ogólnokrajowych do lokalnych;
- c. "działanie lub zaniechanie działania w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych" obejmuje wszelkie wykorzystanie stanowiska funkcjonariusza publicznego, niezależnie od tego, czy pozostaje w zakresie kompetencji udzielonych temu funkcjonariuszowi.

Artykuł 2

Odpowiedzialność osób prawnych

Każda ze Stron podejmie w zgodzie ze swymi zasadami prawa niezbędne działania, by ustanowić odpowiedzialność osób prawnych za przekupstwo zagranicznego funkcjonariusza publicznego.

Artykuł 3

Kary

1. Przekupstwo zagranicznego funkcjonariusza publicznego będzie podlegać skutecznym, proporcjonalnym i odstręczającym karom. Zakres stosowanych kar będzie porównywalny do tych, jakie są stosowane do przekupstwa własnych funkcjonariuszy publicznych Strony i w wypadku osób fizycznych obejmie pozbawienie wolności w wymiarze umożliwiającym skuteczną wzajemną pomoc prawną oraz ekstradycję.

2. W przypadku gdy w systemie prawnym Strony osoby prawne nie podlegają odpowiedzialności karnej, Strona ta zapewni, że osoby prawne podlegać będą za przekupstwo zagranicznego funkcjonariusza publicznego skutecznym, proporcjonalnym oraz odstręczającym sankcjom innym niż karne, włącznie z sankcjami pieniężnymi.

3. Każda ze Stron podejmie niezbędne działania w celu zagwarantowania, że łapówka i korzyści uzyskane wskutek przekupstwa zagranicznego funkcjonariusza publicznego lub mienie, którego wartość odpowiada takim korzyściom, podlegać będą zajęciu i konfiskacie albo że stosowane będą kary pieniężne o porównywalnym skutku.

4. Każda ze Stron rozważy nałożenie dodatkowych sankcji cywilnych lub administracyjnych na osobę podlegającą karze za przekupstwo zagranicznego funkcjonariusza publicznego.

Artykuł 4

Jurysdykcja

1. Każda ze Stron podejmie niezbędne działania dla ustanowienia własnej jurysdykcji nad przestępstwem przekupstwa zagranicznego funkcjonariusza publicznego, jeżeli przestępstwo zostało popełnione w całości lub w części na jej terytorium.

2. Każda ze Stron, która posiada jurysdykcję do oskarżania własnych obywateli za przestępstwa popełnione za granicą, podejmie niezbędne działania w celu ustanowienia swojej jurysdykcji na tych samych zasadach w wypadku przekupstwa zagranicznego funkcjonariusza publicznego.

3. Jeżeli więcej niż jedna Strona ma jurysdykcję nad danym przestępstwem, przewidzianym w niniejszej konwencji, wszystkie zainteresowane Strony na wniosek jednej z nich podejmą wzajemne konsultacje w celu określenia najbardziej właściwej jurysdykcji w celu oskarżenia.

4. Każda ze Stron dokona przeglądu aktualnych podstaw swojej jurysdykcji pod kątem skuteczności w zwalczaniu przekupstwa zagranicznych funkcjonariuszy publicznych, a w przypadku stwierdzenia braku skuteczności - podejmie działania zaradcze.

Artykuł 5

Ściganie

Ściganie karne przekupstwa zagranicznego funkcjonariusza publicznego podlega wewnętrznym przepisom i zasadom ścigania obowiązującym w każdej ze Stron. Na prowadzenie dochodzenia i ściganie przekupstwa zagranicznych funkcjonariuszy publicznych nie mogą mieć wpływu względy na narodowe interesy gospodarcze, potencjalny wpływ na stosunki z innym państwem oraz tożsamość osób fizycznych i prawnych, których sprawa dotyczy.

Artykuł 6

Przedawnienie

Wszelkie przepisy o przedawnieniu obowiązujące w stosunku do przekupstwa zagranicznego funkcjonariusza publicznego powinny zapewnić niezbędny czas dla przeprowadzenia dochodzenia i ścigania takiego przestępstwa.

Artykuł 7

Pranie brudnych pieniędzy

Każda ze Stron, która uznała przekupstwo własnego funkcjonariusza publicznego za przestępstwo źródłowe dla celów legislacji dotyczącej zwalczania przestępstwa prania brudnych pieniędzy, uczyni to samo w odniesieniu do przekupstwa zagranicznego urzędnika państwowego, niezależnie od miejsca, w którym przekupstwo miało miejsce.

Artykuł 8

Rachunkowość

1. W celu efektywnego zwalczania przekupstwa zagranicznych funkcjonariuszy publicznych każda ze Stron podejmie niezbędne działania w ramach swego prawa i przepisów odnoszących się do prowadzenia ksiąg rachunkowych i rejestrów, ujawniania sprawozdań finansowych, standardów księgowości i badania ksiąg w celu zakazania otwierania kont nieujawnionych w księgach, przeprowadzania transakcji nieujawnionych lub nieprawidłowo ujawnionych w księgach, rejestrowania nieistniejących wydatków, wprowadzania do ksiąg zobowiązań z nieprawdziwym określeniem ich przedmiotu, jak również użycia fałszywych dokumentów przez przedsiębiorstwa podlegające tym prawom i przepisom, w celu przekupienia zagranicznego funkcjonariusza publicznego lub ukrycia takiego przekupstwa.

2. Każda ze Stron zapewni skuteczne, proporcjonalne oraz odstręczające sankcje o charakterze cywilnym, administracyjnym lub karnym za takie zaniechania lub fałszerstwa dotyczące ksiąg, dokumentacji, rozliczeń oraz sprawozdań finansowych tych firm.

Artykuł 9

Wzajemna pomoc prawna i współpraca

1. Każda ze Stron, w największym możliwym zakresie w ramach swego prawa oraz stosownych traktatów i porozumień międzynarodowych, zapewni szybką i skuteczną pomoc prawną innej Stronie w celu prowadzenia przez tę Stronę postępowań karnych dotyczących przestępstw leżących w zakresie tej konwencji oraz postępowań innych niż karne prowadzonych przez Stronę przeciwko osobie prawnej w zakresie regulowanym niniejszą konwencją. Strona wezwana poinformuje Stronę wzywającą bez zwłoki o potrzebnych dla poparcia wniosku o udzielenie pomocy dodatkowych informacjach lub dokumentach oraz - jeżeli o to wnoszono - o stanie i wyniku wykonywania wniosku o udzielenie pomocy.

2. Jeżeli Strona uzależnia wzajemną pomoc od istnienia podwójnej karalności, podwójna karalność zostanie uznana za istniejącą, jeżeli przestępstwo, w sprawie którego pomoc jest żądana, znajduje się w zakresie regulacji niniejszej konwencji.

3. Strona nie uchyli się od udzielenia innej Stronie pomocy prawnej w sprawach karnych objętych regulacją niniejszej konwencji z uwagi na tajemnicę bankową.

Artykuł 10

Ekstradycja

1. Przekupstwo zagranicznego funkcjonariusza publicznego będzie uznane za podlegające ekstradycji na mocy prawa Stron oraz umów ekstradycyjnych pomiędzy nimi.

2. Jeżeli Strona, która uzależnia ekstradycję od istnienia umowy ekstradycyjnej, otrzyma wniosek od innej Strony, z którą nie ma zawartej takiej umowy ekstradycyjnej, Strona ta może uznać niniejszą konwencję za prawną podstawę ekstradycji w odniesieniu do przestępstwa przekupstwa zagranicznego urzędnika państwowego.

3. Każda ze Stron podejmie wszystkie niezbędne środki dla zapewnienia, że może wydawać swych własnych obywateli lub że może oskarżać swych własnych obywateli o przestępstwo przekupstwa zagranicznego funkcjonariusza publicznego. Strona, która odrzuca wniosek o wydanie osoby za przekupstwo zagranicznego funkcjonariusza publicznego jedynie na tej podstawie, że osoba ta jest jej obywatelem, przedstawi sprawę swym odpowiednim organom władzy w celu ścigania i oskarżenia.

4. Ekstradycja za przekupstwo zagranicznego funkcjonariusza publicznego podlega warunkom ustalonym w prawie wewnętrznym i stosownych umowach oraz porozumieniach międzynarodowych każdej ze Stron. Jeśli Strona uzależnia ekstradycję od istnienia podwójnej karalności, warunek ten zostanie uznany za spełniony, jeżeli przestępstwo, w związku z popełnieniem którego ekstradycja jest żądana, leży w zakresie artykułu 1 niniejszej konwencji.

Artykuł 11

Organy odpowiedzialne

Dla celów artykułu 4 ustępu 3 dotyczącego konsultacji, artykułu 9 dotyczącego wzajemnej pomocy prawnej oraz artykułu 10 dotyczącego ekstradycji każda ze Stron notyfikuje Sekretarzowi Generalnemu OECD organ lub organy odpowiedzialne za sporządzanie i otrzymywanie wniosków, które to organy będą służyć do komunikowania się w tych sprawach dla tej Strony, nie uchybiając innym uzgodnieniom między Stronami.

Artykuł 12

Monitorowanie i działania uzupełniające

Strony będą współpracować w prowadzeniu programu systematycznych działań uzupełniających w celu monitorowania oraz promowania pełnej implementacji niniejszej konwencji. O ile nie zostanie inaczej postanowione na podstawie jednomyślnej zgody Stron, realizowane to będzie w ramach Grupy Roboczej OECD do spraw Przekupstwa w Międzynarodowych Transakcjach Handlowych oraz zgodnie z jej mandatem lub też w ramach i w zakresie mandatu każdego sukcesora jej zadań, przy czym Strony ponoszą koszty programu zgodnie z zasadami mającymi zastosowanie w odniesieniu do tego organu.

Artykuł 13

Podpisanie i przystąpienie

1. Niniejsza konwencja, do czasu jej wejścia w życie, pozostaje otwarta do podpisu przez państwa członkowskie OECD oraz przez państwa nieczłonkowskie, które są pełnymi uczestnikami jej Grupy Roboczej do spraw Przekupstwa w Międzynarodowych Transakcjach Handlowych lub zostały zaproszone do pełnego uczestnictwa w jej pracach.

2. Po wejściu w życie konwencja będzie otwarta do przystąpienia dla każdego państwa, które jej nie podpisało, a które jest członkiem lub stało się pełnym uczestnikiem Grupy Roboczej do spraw Przekupstwa w Międzynarodowych Transakcjach Handlowych lub jakiegokolwiek organu, będącego sukcesorem jej funkcji.

Artykuł 14

Ratyfikacja oraz depozytariusz

1. Niniejsza konwencja podlega przyjęciu, zatwierdzeniu oraz ratyfikacji przez sygnatariuszy, zgodnie z ich odpowiednimi prawami.

2. Dokumenty przyjęcia, zatwierdzenia lub ratyfikacyjne składane będą Sekretarzowi Generalnemu OECD, który będzie pełnił rolę depozytariusza niniejszej konwencji.

Artykuł 15

Wejście w życie

1. Niniejsza konwencja wejdzie w życie sześćdziesiątego dnia następującego po dacie, w której pięć spośród dziesięciu państw mających największy udział w eksporcie, wymienionych w załączonym aneksie, i które jednocześnie reprezentują nie mniej niż sześćdziesiąt procent łącznego eksportu tych dziesięciu krajów, złoży swoje dokumenty przyjęcia, zatwierdzenia lub ratyfikacji. Wobec każdego państwa składającego dokumenty po takim wejściu w życie konwencja wejdzie w życie sześćdziesiątego dnia po złożeniu przez nie dokumentu.

2. Jeśli do dnia 31 grudnia 1998 r. konwencja nie wejdzie w życie na podstawie ustępu pierwszego, każde z państw, które złożyło swój dokument ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia, może oświadczyć depozytariuszowi swą gotowość do zaakceptowania wejścia w życie konwencji na warunkach ustalonych w niniejszym ustępie. Konwencja wchodzi w życie wobec takiego państwa sześćdziesiątego dnia następującego po dacie, w której takie oświadczenia złożyły dwa lub więcej państw. Wobec każdego sygnatariusza składającego swe oświadczenie po takim wejściu w życie konwencji, wchodzi ona w życie sześćdziesiątego dnia następującego po dacie złożenia deklaracji.

Artykuł 16

Poprawki

Każda ze Stron może zaproponować wniesienie poprawek do niniejszej konwencji. Proponowana poprawka przedkładana jest depozytariuszowi, który powiadamia o niej inne Strony co najmniej na sześćdziesiąt dni przed zwołaniem spotkania Stron w celu jej rozważenia. Poprawka przyjęta jednomyślnie przez Strony lub w inny sposób ustalony jednomyślnie przez Strony wchodzi w życie po upływie sześćdziesięciu dni od złożenia dokumentów ratyfikacyjnych, przyjęcia lub zatwierdzenia przez wszystkie Strony albo na innych zasadach, które mogą zostać określone przez Strony w czasie przyjmowania poprawki.

Artykuł 17

Wystąpienie

Strona może wystąpić z niniejszej konwencji, przedkładając depozytariuszowi pisemne oświadczenie. Takie wystąpienie nabiera mocy po upływie jednego roku od otrzymania oświadczenia. Po wystąpieniu współpraca pomiędzy Stronami oraz Stroną, która wystąpiła z konwencji, będzie kontynuowana w zakresie wszystkich niezakończonych wniosków o udzielenie pomocy prawnej albo o ekstradycję, złożonych przed datą, w której wystąpienie stało się skuteczne.

Sporządzono w Paryżu dnia siedemnastego grudnia tysiąc dziewięćset dziewięćdziesiątego siódmego roku, w językach francuskim i angielskim, przy czym obydwa teksty są jednakowo autentyczne.

Komentarz do Konwencji o zwalczaniu przekupstwa zagranicznych funkcjonariuszy publicznych w międzynarodowych transakcjach handlowych

przyjętej na konferencji negocjacyjnej dnia 21 listopada 1997r.

Ogólne informacje:

1. Niniejsza konwencja zajmuje się kwestią zwaną w prawodawstwie niektórych krajów "czynną korupcją" lub "czynnym przekupstwem", czyli przestępstwem popełnianym przez osobę obiecującą lub wręczającą łapówkę, w przeciwieństwie do „przekupstwa biernego”, czyli przestępstwa popełnianego przez funkcjonariusza przyjmującego łapówkę. Termin „czynne przekupstwo” nie jest w konwencji używany, aby uniknąć sytuacji, w której nieobeznany z terminologią czytelnik mógłby uznać, że termin ten sugeruje, iż inicjatywa należy do osoby dającej łapówkę, a osoba biorąca łapówkę jest tylko bierną ofiarą tego procederu. W rzeczywistości w pewnych sytuacjach osoba biorąca łapówkę nakłania wcześniej osobę dającą łapówkę i wywiera na nią presję, a wtedy, jeżeli przyjąć takie znaczenie tego słowa, osoba biorąca łapówkę jest bardziej aktywna.
2. Konwencja dąży do zapewnienia funkcjonalnej równoważności pomiędzy działaniami podejmowanymi przez Strony w celu karania przekupstwa zagranicznych funkcjonariuszy publicznych nie wymagając zarazem ujednolicenia lub zmian w podstawowych zasadach systemów prawnych Stron.

Artykuł 1. Przestępstwo przekupstwa zagranicznych funkcjonariuszy publicznych:

Ad. ust. 1:

3. Art. 1 ustala standard, który mają ustanowić Strony, ale nie wymaga od nich wykorzystania dokładnie tych samych terminów do definiowania przedmiotowego przestępstwa w prawie krajowym. Do wypełnienia swoich zobowiązań Strony mogą wykorzystywać różne metody, pod warunkiem, że skazanie jakiegokolwiek osoby za przestępstwo nie będzie wymagało udowodnienia rzeczy ponad te, których udowodnienie byłoby wymagane, gdyby przestępstwo zostało zdefiniowane tak, jak w omawianym ustępie. Na przykład zarówno system ogólnie zakazujący przekupstwa urzędników, ale nie mówiący wprost o przekupstwie zagranicznych funkcjonariuszy publicznych, jak i system ograniczający się konkretnie do tego przypadku, spełniają wymogi tego artykułu. Podobnie system definiujący przestępstwo w kategoriach zapłaty "w celu nakłonienia funkcjonariusza do złamania obowiązku" może mieścić się w normie, o ile rozumie się przez to, że każdy funkcjonariusz publiczny ma obowiązek bezstronnego wyrażania sądów i podejmowania decyzji oraz że jest to definicja „autonomiczna”, nie wymagająca potwierdzenia przez prawo kraju danego urzędnika.
4. W rozumieniu ust. 1 przestępstwem jest dawanie łapówki w celu otrzymania lub utrzymania możliwości prowadzenia działalności gospodarczej lub innej nienależnej korzyści, nawet jeżeli dana firma najlepiej spełniała warunki przetargu lub, z innych powodów, mogła uczciwie wygrać przetarg.

5. Sformułowanie „inna nienależna korzyść” dotyczy czegoś, do uzyskania czego dana firma nie miała wyraźnego prawa, na przykład zezwolenia na prowadzenie działalności w przypadku fabryki, która nie spełnia ustawowych wymogów.

6. Postępowanie opisane w ust. 1 jest przestępstwem w przypadku proponowania, obiecywania lub wręczania jakiejkolwiek korzyści majątkowej lub innej, we własnym imieniu lub w imieniu jakiejkolwiek innej osoby fizycznej czy prawnej.

7. Jest to również przestępstwem bez względu na m.in. wartość korzyści, jej rezultaty, sposób postrzegania tej korzyści świetle lokalnych zwyczajów; stopień tolerancji lokalnych władz dla tego rodzaju płatności czy też rzekomą konieczność uiszczenia płatności w celu otrzymania lub utrzymania możliwości prowadzenia działalności gospodarczej lub innej nienależnej korzyści.

8. Działanie takie nie jest jednak przestępstwem, jeżeli przedmiotowa korzyść jest dozwolona lub wymagana przez istniejące na piśmie prawo lub przepis kraju zagranicznego funkcjonariusza publicznego, włączając prawo precedensowe.

9. Drobne płatności „ułatwiające” nie są zaliczane do płatności uiszczanych "w celu otrzymania lub utrzymania możliwości prowadzenia działalności gospodarczej lub innej nienależnej korzyści” w rozumieniu ust. 1 i, co za tym idzie, nie są przestępstwem. Takie płatności, których w pewnych krajach dokonuje się, aby nakłonić funkcjonariuszy publicznych do pełnienia swoich funkcji, takich jak wydawanie licencji lub zezwoleń, są zwykle nielegalne w przedmiotowym kraju obcym. Inne państwa mogą, i powinny, zająć się tym negatywnym zjawiskiem, stosując środki, takie jak wsparcie dla programów dobrego zarządzania. Niemniej, kryminalizacja takich działań przez inne państwa nie wydaje się być ani praktycznym ani skutecznym działaniem uzupełniającym.

10. Według systemu prawnego niektórych państw, jeżeli jakaś osoba obiecuje lub przekazuje innej osobie pewną korzyść, licząc na to, że osoba ta zostanie funkcjonariuszem publicznym, jest to działanie mieszczące się w zakresie przestępstw opisanych w art. 1 ust. 1 i 2. Jednak według systemu prawnego wielu państw, działanie takie uważa się za dalekie od przestępstw będących przedmiotem omawianej konwencji. Tym niemniej zachowania takie budzą powszechny niepokój i planuje się zajęcie tym zjawiskiem w toku dalszych prac.

Ad. ust. 2:

11. Przestępstwa określone w ust. 2 rozumie się w kategoriach ich zwykłego znaczenia w krajowych systemach prawnych. A zatem, jeżeli sprawstwo kierownicze, podżeganie lub jakakolwiek inna z wyliczonych czynności, która nie prowadzi do żadnego działania, nie jest karalna według systemu prawnego jednej ze Stron, od Strony tej nie będzie wymagane uczynienie takiej czynności karalną w odniesieniu do przekupstwa zagranicznego funkcjonariusza publicznego.

Ad. ust. 4:

12. „Funkcja publiczna” to wszelka działalność w interesie publicznym, zlecona przez państwo obce, np. wykonanie zadania zleconego przez to państwo w związku z zamówieniem publicznym.

13. „Agenda publiczna” to podmiot utworzony na mocy prawa publicznego w celu wykonywania konkretnych zadań w interesie publicznym.

14. „Przedsiębiorstwo publiczne” oznacza każde przedsiębiorstwo, niezależnie od jego formy prawnej, na które rząd lub rządy mogą wywierać bezpośrednio, bądź pośrednio dominujący wpływ. Uznaje się, że taka sytuacja ma miejsce między innymi w przypadku, kiedy rząd (lub rządy) posiada większość kapitału udziałowego tego przedsiębiorstwa, kontroluje większość głosów przypadających na akcje emitowane przez to przedsiębiorstwo lub może powoływać większość składu organu administracji, zarządu lub nadzoru tego przedsiębiorstwa.

15. Uznaje się, że funkcjonariusz pracujący w przedsiębiorstwie publicznym pełni funkcję publiczną, chyba że przedsiębiorstwo to działa na zwykłych zasadach handlowych na odpowiednim rynku, tj. na zasadach odpowiadających zasadniczo zasadom obowiązującym przedsiębiorstwo prywatne bez preferencyjnych subsydiów i innych przywilejów.

16. W szczególnych okolicznościach władza publiczna może spoczywać na osobach (np. urzędnikach partii politycznych w państwach monopartyjnych), które nie zostały oficjalnie wyznaczone na funkcjonariuszy publicznych. Osoby takie, jako że *de facto* pełnią funkcję publiczną, mogą, na mocy prawa niektórych państw, być uznawane za zagranicznych funkcjonariuszy publicznych.

17. „Międzynarodowa organizacja publiczna” oznacza jakąkolwiek międzynarodową organizację utworzoną przez państwa, rządy lub inną publiczną organizację międzynarodową, bez względu na formę i zakres działania, włączając np. regionalną organizację integrację gospodarczej, taką jak Wspólnoty Europejskie.

18. Pojęcie „obce państwo” nie ogranicza się do samych państw, ale obejmuje też jakiegokolwiek zorganizowane obce obszary lub podmioty, np. terytoria autonomiczne lub odrębne obszary celne.

19. Jedynym z przypadków przekupstwa rozważanych w ramach definicji podanej w ust. 4 lit. c jest sytuacja, w której pracownik wyższego szczebla pewnej firmy daje łapówkę wysokiemu funkcjonariuszowi rządu, aby ten wykorzystał swój urząd – wykraczając jednak poza swoje kompetencje – aby wpłynąć na innego funkcjonariusza by ten przyznał kontrakt przedmiotowej firmie.

Artykuł 2. Odpowiedzialność osób prawnych:

20. Jeżeli, zgodnie z systemem prawnym jednej ze Stron, osoby prawne nie podlegają odpowiedzialności karnej, od Strony tej nie będzie wymagane ustanowienie takiej odpowiedzialności.

Artykuł 3. Kary:

Ad. ust. 3:

21. „Korzyści” wynikające z przekupstwa to korzyści lub zyski uzyskane przez osobę, która wręczyła łapówkę, lub jakąkolwiek inną nienależną korzyść.

22. Termin „konfiskata” obejmuje ewentualny przepadek i oznacza stałe pozbawienie własności w drodze nakazu sądowego lub nakazu innej właściwej instytucji. Omawiany ustęp stosuje się bez uszczerbku dla praw poszkodowanych.

23. Ust. 3 nie wyklucza ustalenia odpowiednich limitów kar pieniężnych.

Ad. ust. 4:

24. Do kar cywilnych i administracyjnych, innych niż grzywny niekarne, które można nałożyć na osoby prawne za przekupstwo zagranicznego funkcjonariusza publicznego, należą: wyłączenie z uprawnienia do świadczeń lub pomocy publicznej, czasowe lub stałe wykluczenie z uczestnictwa w zamówieniach publicznych lub zakaz podejmowania innych działań gospodarczych, umieszczenie pod nadzorem sądowym oraz sądowy nakaz likwidacji.

Artykuł 4. Jurysdykcja:

Ad. ust. 1:

25. Terytorialną podstawę jurysdykcji należy interpretować na tyle szeroko, aby nie występowała konieczność ustalania rozległych powiązań fizycznych z przestępstwem.

Ad. ust. 2:

26. Jurysdykcja narodowościowa ma być ustalana zgodnie z ogólnymi zasadami i warunkami systemu prawnego każdej ze Stron. Zasady te dotyczą spraw takich jak podwójna karalność. Jednak wymóg podwójnej karalności powinien być uznawany za spełniony, jeżeli dany czyn jest niezgodny z prawem w miejscu, w którym został popełniony, nawet jeżeli jest to regulowane inną ustawą karną. W przypadku państw, które stosują jurysdykcję narodowościową tylko do niektórych rodzajów przestępstw, odwołanie do „zasad” obejmuje zasady, na których opiera się wybór tego, które będą to przestępstwa.

Artykuł 5. Ściganie:

27. Art. 5 uznaje fundamentalny charakter krajowych systemów uznaniowości prokuratury. Dostrzega także fakt, że aby chronić niezależność prokuratury, uznaniowość ta musi zależeć od pobudek zawodowych i nie może podlegać niewłaściwym wpływom względów o charakterze politycznym. Art. 5 został uzupełniony ust. 6 załącznika do Zrewidowanej Rekomendacji OECD z 1997r. w sprawie zwalczania przekupstwa w międzynarodowych transakcjach handlowych C(97)123/FINAL (zwanej dalej “Rekomendacją OECD z 1997r.”), według której właściwe władze powinny m.in. prowadzić poważne dochodzenia w sprawie skarg dotyczących przekupstwa zagranicznych funkcjonariuszy publicznych, a rządy krajów powinny zapewnić odpowiednie środki pozwalające na skuteczne ściganie przekupstw tego rodzaju. Strony aprobują tę Rekomendację, włączając ustalenia dotyczące monitorowania i działań uzupełniających.

Artykuł 7. Pranie brudnych pieniędzy:

28. W art. 7 „przekupstwo własnego funkcjonariusza publicznego” jest z założenia pojęciem o szerokim znaczeniu, po to aby przekupstwo zagranicznego funkcjonariusza publicznego było uznane w prawodawstwie dotyczącym prania brudnych pieniędzy za przestępstwo źródłowe na tych samych zasadach, w sytuacji gdy jedna ze stron uczyniła takim przestępstwem czynne lub bierne przekupstwo własnego funkcjonariusza publicznego. W sytuacji, gdy jedna ze Stron uznała tylko przekupstwo bierne własnych funkcjonariuszy publicznych za przestępstwo źródłowe do celów prania brudnych pieniędzy, omawiany artykuł wymaga, by pranie pieniędzy pochodzących z łapówki podlegało prawodawstwu dotyczącemu prania brudnych pieniędzy.

Artykuł 8. Rachunkowość:

29. Art. 8 ma związek z działem V Rekomendacji OECD z 1997r., który zaakceptują wszystkie Strony i który jest przedmiotem działań uzupełniających Grupy Roboczej OECD ds. Przekupstwa w międzynarodowych transakcjach handlowych. Ustęp ten zawiera szereg zaleceń dotyczących wymogów księgowych, niezależnego audytu zewnętrznego oraz wewnętrznych mechanizmów kontroli, których wdrażanie będzie ważne dla ogólnej skuteczności walki z przekupstwem w międzynarodowej działalności gospodarczej. Jednak jedną z natychmiastowych konsekwencji wprowadzenia w życie przedmiotowej Konwencji przez Strony będzie to, że firmy, na które nałożono wymóg udostępniania sprawozdań finansowych ujawniających istotne zobowiązania warunkowe, będą musiały uwzględniać całość potencjalnych zobowiązań wynikających z omawianej Konwencji, w szczególności z art. 3 i 8, a także inne straty, mogące powstać w wyniku skazania firmy lub jej pracowników za przekupstwo. Wynikają też z tego pewne wnioski dla wykonywania obowiązków zawodowych przez audytorów w związku z oznakami wystąpienia przekupstwa zagranicznych funkcjonariuszy publicznych. Ponadto przestępstwa księgowe, o których mowa w art. 8 występują na ogół w kraju pochodzenia firmy, natomiast przestępstwa polegające na przekupstwie mogą być popełniane w innym kraju i pod tym względem omawiane rozwiązania mogą przyczynić się do zwiększenia efektywności Konwencji.

Artykuł 9. Wzajemna pomoc prawna i współpraca:

30. Strony wyrażą także zgodę, poprzez ust. 8 załącznika pt. „Uzgodnione wspólne elementy” do Rekomendacji OECD z 1997r., na poszukiwanie i podjęcie środków mających na celu zwiększenie skuteczności wzajemnej pomocy prawnej.

Ad. ust. 1:

31. Zgodnie z ust. 1 artykułu 9, każda ze Stron powinna, na prośbę innej Strony, ułatwić lub sprzyjać obecności i dyspozycyjności osób, w tym osób przebywające w areszcie, które zgodzą się udzielić pomocy w śledztwie lub wziąć udział w postępowaniu. Strony powinny podjąć odpowiednie środki zapewniające im zdolność przekazania, w stosownych przypadkach, osoby przebywającej w areszcie ubiegającej się o to Stronie i doliczenia czasu pobytu tej osoby w areszcie w państwie będącym Stroną ubiegającą się do wyroku wydanego na tą osobę w państwie będącym Stroną przekazującą. Strony pragnące wykorzystać ten mechanizm powinny także podjąć kroki umożliwiające im, jako stronie ubiegającej się, zatrzymanie przekazanej osoby w areszcie i przekazanie jej bez konieczności wszczynania postępowania ekstradycyjnego.

Ad. ust. 2:

32. Ust. 2 zajmuje się kwestią jednolitości norm w ramach pojęcia podwójnej karalności. Strony posiadające systemy tak odmienne jak system ogólnie zakazujący przekupstwa urzędników i system konkretnie dotyczący przekupstwa zagranicznych funkcjonariuszy publicznych, powinny być zdolne do prowadzenia pełnej współpracy w sprawach, w których występują fakty mieszczące się w zakresie przestępstw opisanych w omawianej konwencji.

Artykuł 10. Ekstradycja

Ad. ust. 2:

33. Strona może uznać omawianą konwencję za podstawę prawną do ekstradycji, jeżeli co najmniej jedna kategoria przypadków mieszczących się w zakresie tej konwencji wymaga umowy o ekstradycji. Na przykład jakiś kraj może uznać ją za podstawę do ekstradycji swoich obywateli, jeżeli w kraju tym w przypadku tej kategorii wymagana jest umowa o ekstradycji, a nie jest ona wymagana dla ekstradycji obcokrajowców.

Artykuł 12. Monitorowanie i działania uzupełniające:

34. Aktualny zakres zadań i obowiązków Grupy Roboczej OECD ds. Przekupstwa w Międzynarodowych Transakcjach Handlowych powiązany z monitorowaniem i działaniami uzupełniającymi podany został w Dziale VIII Zrewidowanej Rekomendacji OECD z 1997 r. W zakres zadań i obowiązków Grupy Roboczej OECD ds. Przekupstwa wchodzi:

- i) odbiór powiadomień i innych informacji dostarczanych tej grupie przez [uczestniczące] państwa.
- ii) regularne przeglądy działań podejmowanych przez [uczestniczące] państwa w kierunku wprowadzenia w życie Rekomendacji lub proponowania [uczestniczącym] krajom pomocy we wdrażaniu tej Rekomendacji; przeglądy te będą się opierać na następujących systemach uzupełniających:
 - system samooceny, w którym odpowiedzi [uczestniczących] państw oparte na kwestionariuszu dostarczą podstaw do oceny procesu wdrażania Rekomendacji;
 - system wzajemnej oceny, w którym wszystkie [uczestniczące] państwa będą po kolei oceniane przez Grupę Roboczą ds. Przekupstwa w Międzynarodowych Transakcjach Handlowych, na podstawie sprawozdania, które będzie źródłem obiektywnej oceny postępów [uczestniczącego] państwa we wdrażaniu Rekomendacji.
- iii) badanie konkretnych kwestii związanych z przekupstwem w międzynarodowych transakcjach handlowych.
- v) regularne informowanie społeczeństwa na temat pracy grupy, podejmowanych przez nią działań oraz wdrażania Rekomendacji.

35. W przypadku członków OECD koszty monitorowania i działań uzupełniających będą objęte normalnymi procedurami budżetowymi OECD. W przypadku państw nie należących do

OECD, obecne przepisy zakładają równoważny system podziału kosztów, opisany w Rezolucji Rady w sprawie opłat obowiązujących Państwa będące stałymi obserwatorami oraz podmioty inne niż państwa będące pełnoprawnymi uczestnikami jednostek zależnych OECD, C(96)223/FINAL.

36. Działania uzupełniające dotyczące jakiegokolwiek aspektu omawianej konwencji, nie będące zarazem działaniem uzupełniającym Rekomendacji OECD z 1997r. ani żadnego innego instrumentu zaaprobowanego przez wszystkich uczestników Grupy Roboczej OECD ds. Przekupstwa w Międzynarodowych Transakcjach Handlowych, będą przeprowadzane przez Strony Konwencji i, o ile będzie to wskazane, strony biorące udział w innych pokrewnych instrumentach.

Artykuł 13. Podpisanie i przystąpienie:

37. Konwencja jest otwarta dla podmiotów nie będących członkami, które stają się pełnoprawnymi uczestnikami Grup Roboczej ds. Przekupstwa w Międzynarodowych Transakcjach Handlowych. Pełne uczestnictwo podmiotów nie będących członkami OECD w pracach Grupy Roboczej jest sugerowane i organizowane na sprzyjających warunkach i według uproszczonej procedury. Nie należy zatem traktować wymogu pełnego uczestnictwa w pracach Grupy Roboczej, wynikającego ze związku Konwencji z innymi aspektami walki z przekupstwem w międzynarodowej działalności handlowej, jako przeszkody dla krajów, które chcą wziąć udział w tej walce. Rada OECD zaapelowała do podmiotów nie będących członkami OECD o przestrzeganie Rekomendacji OECD z 1997r. oraz o uczestnictwo we wszelkich instytucjonalnych działaniach uzupełniających lub w mechanizmie wdrażającym tj. w Grupie Roboczej. Obecne procedury dotyczące pełnego uczestnictwa podmiotów nie będących członkami OECD w pracach Grupy Roboczej można znaleźć w Rezolucji Rady dotyczącej uczestnictwa państw nie należących do OECD w pracach jednostek zależnych Organizacji, C(96)64/REV1/FINAL. Oprócz uznania Zrewidowanej Rekomendacji Rady w sprawie zwalczania przekupstwa, pełnoprawny uczestnik uznaje także Rekomendację w sprawie odliczania od podatku łapówek dla zagranicznych funkcjonariuszy publicznych, przyjętą dnia 11 kwietnia 1996r., C(96)27/FINAL.

